

El follet del Vilar

Sant Boi de Lluçanès

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Sector central del terme municipal
Emplaçament: A 600 metres per pista forestal de la carretera BV-4608, punt quilomètric 2'500

Coordenades:

Latitud: 42.06367
Longitud: 2.15071
UTM Est (X): 429734
UTM Nord (Y): 4657194

Classificació

Número de fitxa: 08201 - 139
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia: Tradició oral
Estil / època: Contemporani
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Accés: Obert
Ús actual: Científic
Titularitat: Pública
Fitxes associades:
[El Vilar](#)
Autoria de la fitxa: Jordi Compte i Marta Homs
Data de registre de la fitxa: dv., 10/10/2008 - 02:00

Descripció

"Un temps un follet es va apoderar del Vilar, fins al punt de ser el malson dels seus habitants, sobretot de les criades. Cada nit els entrava pel forat del pany, per sota de les portes, per les escletxes de les finestres i

per qualsevol altra engruna d'espíral, i era debades que les tapessin amb draps o altres coses, perquè l minúscul personatge els entrava per tot arreu. Vigilava que la taula estigués ben parada, els plats ben nets, la llar ben escombrada, i que tot estigués ben endreçat i ben net. Quan li semblava que no estava prou net, pujava al llit de les criades, es posava sota el llençol i els ventava cada surra que les deixava blaves. També es ficava al rebost a veure si tot estava en bon ordre i, sobretot, a veure si aprofitaven ben bé el menjar, perquè una de les coses que més el feia enfadar i que més l'amoïnava era que no s'aprofitessin les coses i que no estalviessin força. Quan s'adonava que no aprofitaven prou bé el menjar i que feien les coses amb deixadesa, fet una fúria estirava els peus de les dones mentre dormien, i sobretot els esbullava els cabells de manera que els costava molt de poder-se'ls pentinar. Tant és així que, dels gafets i dels nusos dels cabells, ja en diuen follets.

El follet era molt amic del bestiar, sobretot del de peu rodó. Anava a la quadra i li pentinava les crineres, sobretot la cua, i trenava amb tanta traça i de manera tan bonica com no era capaç de fer-ho persona nada. L'animal pentinat pel follet es coneixia de tres hores lluny. Si les criades estaven desesperades amb el follet, els que tenien bestiar feien el que podien per anar a posar al Vilar, per tal de poder lluir el bestiar ben polit sense costar-los cap feina.

El follet tot ho removia i ho feia anar en renou i feia una fressa d'allò més. Encara que el volguessin empaitar, no podien pas, perquè, així que s'acostaven al soroll amb un llum encès es fonia i no veien ningú, però així que apagaven el gresol tornava a moure fressa. Quan s'enfadava perquè no trobava les coses endreçades. Movia un renou que no deixava dormir ningú. Per tal de fer-lo content li deixaven alguna llaminadura perquè s'entretingués: mel, formatge, pastissos... Com que era llaminer, així estava content. Si trobava tota la casa neta, esperava que fos hora d'anar-se'n assegut al peu de les debenadores, que sol ser el seu lloc d'estada. A vegades s'entretenia fent rodolar una pedra rodona que ell es portava com una joguina i que mai no es descuidava d'endur-se-la quan se n'anava. Posseir una pedra de follet porta gran riquesa i felicitat. Van molt buscades, però són gairebé impossibles d'heure, perquè els follets n'estan molt gelosos. Per fer fugir el follet, s'escampa mill per terra. Ell, quan el veu, portat pel seu arrelat sentit d'estalvi, es posa a collir-lo de gra en gra; però, com que té les manetes foradades, a mesura que el va collint li torna a caure, i per més que fa no se'n pot sortir i acaba per anar-se'n, enutjat de no poder evitar aquella disbauxa. Al Vilar prou van escampar mill per tot arreu on més anava el follet, però no se'n van poder sortir. Desesperats en veure que no se n'anava, van decidir abandonar la masia i anar a viure a un altre casal. Van carregar més de cent carretes i se'n van anar. I heus aquí que quan la criada major anava a fer una truita es troba que s'havien descuidat la paella. De seguida va córrer a buscar-la al Vilar, però pel camí la va trobar que caminava dreta, i tota parada va sentir una veueta que li deia:

-Ja la porto, ja la porto.

Era el follet, que vetllava pels interessos de la gent del Vilar. Un cop se n'hagueren anat, va resseguir tots els racons per veure si s'havien deixat res, i en trobar la paella se la va carregar a coll, i cap a la casa nova falta gent. La criada, però, no va veure sinó una paella que caminava, tan i tan remenut era el follet!

Observacions:

(Continuació descripció) En veure que ni mudant de casa no es podien desempallegar del follet, ho van deixar córrer i se'n van tornar altra vegada al Vilar. I no s'explica com es van treure el follet del damunt."

Aquesta llegenda va ser recollida per Joan Amades dins Folklore de Catalunya i també es troba recollida dins "El Lluçanès màgic".

Bibliografia

AADD (1998). El Lluçanès màgic. Recull de llegendes i rondalles del Lluçanès. Edicions Cossetània i Ajuntament de Sant Boi de Lluçanès.

